

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การติดตามผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติ
ชื่อผู้เขียน : อรุณลักษณ์ รัตนสาส์
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)
ปีการศึกษา : 2545

การศึกษาเรื่องการติดตามผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติของสำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน กระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาการนำความรู้และทักษะจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานและปัญหาอุปสรรค ตลอดจนความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้เข้าอบรมต่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติ

กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้คือ บุคลากรสาธารณสุขที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติ ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน กระทรวงสาธารณสุขในปี พ.ศ. 2541-2542 จำนวน 2 รุ่น รวม 100 คน หลังจากได้ทดสอบแบบสอบถาม 20 รายการเพื่อประชากรที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์จำนวน 80 รายการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน 2545 และได้รับแบบสอบถามคืนมาสมบูรณ์และใช้ได้จำนวนทั้งสิ้น 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.5 ของประชากรทั้งหมดและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้เข้าอบรมส่วนมากเป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 36 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ปัจจุบันร้อยละ 70 ยังคงทำงานเกี่ยวข้องกับงานสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย งานส่งเสริมสุขภาพแบบไทย หรือการดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติ ในขณะที่ร้อยละ 30 ได้เปลี่ยนไปทำงานด้านอื่น ๆ และหลังสำเร็จการฝึกอบรมได้รับความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ มากที่สุด

2. ผู้เข้าอบรมร้อยละ 100 ได้นำความรู้และเทคนิคจากหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง โดยมีระดับการนำความรู้ในแต่ละหมวดวิชาไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในระดับ

2. ผู้เข้าอบรมร้อยละ 100 ได้นำความรู้และเทคนิคจากหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง โดยมีระดับการนำความรู้ในแต่ละหมวดวิชาไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง ปัญหาอุปสรรคที่ผู้เข้าอบรมประสบจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ คือ ปังจัยภายในตนเองที่เกิดจากขาดการจัดการกับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่มีเวลา ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติ และปังจัยภายนอกที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3. ผู้เข้าอบรมร้อยละ 91.4 ได้นำผลของการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนา งาน คือ ได้ริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพร้อยละ 90.6 ได้รับการติดต่อให้ไปเป็นวิทยากรร้อยละ 52.9 และได้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เครือข่าย ร้อยละ 41.5 ปัญหาอุปสรรคที่พบในการพัฒนางาน คือ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนร้อยละ 69.8 ขาดวิทยากรในการฝึกอบรมที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะร้อยละ 67.9 และนโยบายของหน่วยงานไม่ชัดเจนร้อยละ 62.2

4. ผู้เข้าอบรมร้อยละ 83.9 มีความคิดเห็นต่อการจัดฝึกอบรมว่ามีความเหมาะสม ในขณะที่ร้อยละ 16.1 คอบว่าควรปรับปรุง เช่น ควรปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรและวิธีการคัดเลือกผู้เข้าอบรมสำหรับความต้องการให้สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐานให้การสนับสนุนคือ 1) จัดให้มีโครงการฝึกอบรมหลายรุ่น /ปีและสามารถเบิกค่าลงทะเบียนได้ 2) จัดฝึกอบรมเนื้อหาวิชา และเทคนิคใหม่ ๆ เพิ่มเติม และ3) จัดทำเอกสารวิชาการเผยแพร่ ตามลำดับ

The objective of this study was to follow-up the training project on "Natural Health Care," organized by the Primary Health Care Office, Ministry of Public Health. The study explored the trainees' application of knowledge and skills gained from the training to their self-development and their work and their recommendations for improving the training project.

The target population was 100 health personnel of the two batches who completed the courses in 1998 and 1999. Twenty health personnel were used for pilot study and the rest was asked to respond to the mailed questionnaire during March and April, 2002. Fifty-eight or 72.5% of them were returned. The data were analyzed using percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The results of the study were as follows:

- 1) Most of the trainees were female. Their average age was 36 years old, most of them held a bachelor's degree, and worked as a public health technician officer. About 70% worked in the area of herbal remedies and Thai tradition medicine, Thai health promotion and natural health care, however, 30% of them changed to other areas. After completed the training course the trainees received additional knowledge on natural health care mostly book, journal, and newspapers.
- 2) It was found that 100% of the trainees were able to apply the gained knowledge and

skill to their self-development at the moderate level. The problems that the trainees faced concerning the knowledge application in their self-development were lack of their own self-care management, and unsupportive environment for behavior changing.

- 3) It was found that 91.4% of the trainees were able to apply the outcome of the training to develop their work including starting new projects and activities on health promotion (90.6%), being invited as a guest lecturer (52.9%) and conducting group, assembly and/or network in health promotion (41.5%). The problems that the trainees faced concerning their work were lack of budget (69.8%), lack of skilled lecturers (67.9%) and unclear policy in the organization (62.2%).
- 4) It was found that 83.9% of the trainees thought this course was suitable. However, some suggested improving the course contents and the participant selection method (16.1%). The recommendations for the Primary Health Care Office were (1) the office should conduct the training on Natural Health Care several times per year and the expense should be redeemable, (2) the continuing, more advanced training should be organized, and (3) information regarding Natural Health Care should be more widely publicized.